

TEMAT: „ŻYCIE KAŻDEGO CZŁOWIEKA JEST BAŚNIĄ NAPISANĄ PRZEZ BOGA”/J. Ch. Andersen/ – OSWOIĆ CZY ZNIENAWIDZIĆ EUTANAZJĘ

CELE

Uczeń:

- zna i rozumie pojęcia: eutanazja, hedonizm, afirmacja, kryptanazja, ortotanazja, medycyna paliatywna, „rezygnacja z uporczywej terapii”,
- umie określić swoje stanowisko wobec zagadnień życia, śmierci, cierpienia,
- doskonali umiejętność formułowania opinii,
- wnioskuje,
- potrafi dokonać wyborów etycznie właściwych,
- interpretuje zjawisko eutanazji w kontekście społeczno-obyczajowym, psychologicznym, religijnym,
- potrafi wskazać formy opieki nad osobami umierającymi lub nieuleczalnie chorymi, które są w opozycji do eutanazji (np. ośrodki opieki paliatywnej, hospicja, domy starości, etc).

METODY

- heureka,
- wykładowa,
- burza mózgów,
- drama.

FORMY

- praca indywidualna,
- praca w grupach,
- praca w parach.

CZAS REALIZACJI:

2 godziny

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Prowadzący przedstawia historię funkcjonowania w powszechnej świadomości pojęcia „eutanazja”. Nauczyciel zwraca szczególną uwagę na etymologię słowa.
2. **PREZENTACJA FILMU: „EUTANAZJA (NIE)GODNA ŚMIERĆ**
3. Przedstawienie różnicy pojęć:

KRYPTANAZJA = NIEDOBROWOLNA ŚMIERĆ

**ORTOTANZJA = ZANIECHANIE DALSZEGO SZTUCZNEGO
PODTRZYMYWANIA ŻYCIA PACJENTA**

3. Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy. Każda z nich ma do opracowania inne zagadnienie.

a) GRUPA I - Wskażcie czynniki, które przyczyniają się do popularności zjawiska eutanazji w czasach współczesnych.

b) GRUPA II - Wyjaśnijcie, jakie argumenty przemawiają za tym, że człowiek nie powinien „bawić się w Boga”.

4. Przedstawienie wyników prac przez reprezentantów poszczególnych grup. Prowadzący może uzupełnić wnioski.

GRUPA I

Czynniki „sprzyjające” eutanazji:

- pożyteczny dla społeczeństwa jest ten, kto może służyć mu swoją pracą. Zatem ten, kto nie pracuje (np. złożony chorobą) jest niepotrzebny, nie powinien żyć. Jest to argument ekonomiczny;
- choroba upokarza człowieka. Decydując się na szybką śmierć, zadając ją, bronimy w ten sposób godności ludzkiej. Jest to argument humanitarny;
- ciągle szukanie przyjemności (hedonizm) i zadowolenia z życia zostaje zaburzone, jeśli pozwolimy na cierpienie, zatrzymanie się nad kimś chorym, potrzebującym, obcowanie z długotrwałym bólem zmienia myślenie, zabiera radość;
- laicyzacja życia prowadzi do powszechnego przeświadczenia, że to „ja” a nie Bóg jestem panem życia. Powszechne stają się przypadki, tzw. „śmierci na życzenie” (nie chcę dłużej żyć, nie chcę się męczyć, wybieram śmierć);
- wygoda;
- przyspieszenie śmierci, gdy leki nie działają lub kuracja nie przynosi szybkiego efektu.

GRUPA II

- każde życie ludzkie jest wyjątkowe, jest darem, którego nie można niszczyć;
- chęć życia zmusza człowieka do przełamywania beznadziei, wiary w cud;
 - krytyka eutanazji przez autorytety (między innymi przez Jana Pawła II w encyklice z 1995 roku „Evangelium vitae”. Papież wskazał, że eutanazję należy rozpatrywać w kontekście intencji i zastosowanych metod;
- nie można nikogo nakłaniać do śmierci, a tym bardziej samemu stać się zabójcą;
- eutanazja nie zaciera granicy między nią a tak zwaną „śmiercią zamierzoną lub spowodowaną”. Zawsze w przypadku eutanazji mamy do czynienia z jakimś aspektem zabójstwa lub samobójstwa;
- choroba, niedołężność fizyczna, niesprawność psychiczna są sprawdzianem dla człowieka na ile potrafi odnaleźć się w tak trudniej sytuacji. Należy robić wszystko, by usprawnić funkcjonowanie takiej osoby, polepszyć warunki jego egzystencji, a nie zabijać go;
 - śmierci nie da się oswoić, gdyż zawsze wiąże się z cierpieniem. Można się jednak z nią pogodzić. Jest to łatwiejsze dla osób wierzących, które traktują życie ziemskie jako pewien etap;
 - ze statystyk wynika, że za eutanazją opowiadają się w większości ludzie młodzi, dla których widmo śmierci jest odległe;
- aprobata dla eutanazji wynika z popularnego obecnie kultu młodości, doskonałości fizycznej, mody na witalność;

- od eutanazji krok do odbierania życia ludziom niewinnym, niepotrzebnym, niedoskonałym, a zatem o krok od cywilizacji śmierci, od wszechogarniającego strachu.
5. Praca indywidualna. Nauczyciel poleca uczniom, by wskazali miejsca i inicjatywy, które są sposobem na godną, naturalną śmierć. Uczniowie zapisują pomysły na kartkach.
 6. Nauczyciel prosi wskazanych uczniów o odczytanie ich propozycji, wspierając swoich podopiecznych uzupełnieniem ich pracy.

7. Wnioski uczniów:

INICJATYWY I MIEJSCA BĘDĄCE W OPOZYCJI DO EUTANAZJI:

- a) hospicja,
- b) specjalistyczne ośrodki dla osób w śpiączce (np. fundacje Ewy Błaszczyk: „Budzimy do życia”, „A kogo”),
- c) ośrodki dla osób niepełnosprawnych,
- d) ośrodki dla osób starszych, tzw. domy spokojnej starości.

UZUPEŁNIENIE NAUCZYCIELA

Prowadzący podkreśla, że w wieku XXI możliwa jest godna śmierć, która wyklucza eutanazję. Innymi inicjatywami sprzeciwiającymi się eutanazji – poza wymienionymi przez uczniów – są: dobra opieka długoterminowa lub opieka paliatywna.

Nauczyciel wyjaśnia uczniom pojęcie terminu **OPIEKA PALIATYWNA (= MEDYCINA PALIATYWNA)**. Termin wywodzi się od łacińskiego rzeczownika *pallium = płaszcz*. Mianem opieki paliatywnej określa się dział medycyny, ale też i specjalność lekarską, która obejmuje leczenie i opiekę nad nieuleczalnie chorymi, znajdującymi się w okresie terminalnym śmiertelnej choroby. Celem działań medycyny paliatywnej nie jest zatrzymanie procesu chorobowego oraz jego wyleczenie, ale poprawienie jakości życia pacjenta w tej fazie choroby. Uzyskuje się to przez łagodzenie objawów choroby pacjenta, eliminowanie bólu oraz udzielanie wsparcia psychicznego i duchowego choremu i jego bliskim.

Nauczyciel wskazuje też inne formy, które można potraktować jako inicjatywę skierowaną do osób umierających, chorych lub opuszczonych. Są nimi na przykład: rodziny zastępcze adoptujące chore dzieci, wolontariat, akcja „adopcja serca” (polega ona na adoptowaniu „na odległość” dzieci chorych, opuszczonych z Afryki, Indii).

PODSUMOWANIE NAUCZYCIELA:

Z przywołanych przykładów wynika, że we współczesnym świecie jest wiele możliwości, które stanowią opozycję do eutanazji i potwierdzają hasło mówiące, że **„godna śmierć to naturalna śmierć”**.

Warto jednak podkreślić, że Jan Paweł II w encyklice „*Evangelium vitae*” (z 1995 r) dokonał wyraźnego rozróżnienia pomiędzy eutanazją a *rezygnacją* z tzw. „*uporczywej terapii*”. Według Papieża rezygnacja z „*uporczywej terapii*” to zaniechanie pewnych zabiegów medycznych, które przestały być adekwatne do realnej sytuacji chorego, gdyż nie są współmierne do rezultatów leczenia, jakich można by oczekiwać lub są zbyt uciążliwe dla samego chorego i jego bliskich.

Rezygnacja z uporczywej terapii nie jest zabiegiem eutanazji, jest wykonywana przez służbę zdrowia i nie jest sprzeczna z etyką katolicką.

REZYGNACJA Z UPORZYWEJ TERAPII ≠ EUTANAZJA

8. PRACA DOMOWA:

Obowiązkowa – W odniesieniu do dowolnego źródła informacji (np. Internet, Encyklopedia, etc) przedstaw, jakie jest podejście innych – poza chrześcijaństwem – religii do kwestii eutanazji (np. judaizmu, buddyzmu, hinduizmu, islamu).

Renata Faron-Radzka